

Марія РОЗПУТНЯК

здобувач вищої освіти ОС «бакалавр»,
спеціальність 073 «Менеджмент»,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Науковий керівник: **Лаврук В.В.**

д-р екон. наук, професор кафедри фінансів, банківської справи,
страхування та електронних платіжних систем,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Розвиток є однією з основних умов функціонування соціально-економічних систем. Щодо підприємств агропромислового комплексу, то на їхній розвиток безпосередньо впливають інновації. Насамперед потрібно досліджувати питання обґрунтування політики інноваційного розвитку підприємств агропромислового комплексу, які охоплюють низку завдань та заходів, впровадження яких сформує потік продуктів харчування до кінцевих споживачів.

Комплексність інноваційної діяльності підприємства потребує опрацювання виваженої інноваційної політики суб'єктів АПК та формування ефективних механізмів управління інноваційним розвитком (інноваційного менеджменту). Вагомим аспектом інноваційного менеджменту є його стратегічна спрямованість, що дозволяє вирішувати широкий спектр питань щодо планування та реалізації інноваційних проектів і програм з метою внесення якісних змін в усі сфери функціонування підприємства.

Формування ефективних організаційно-економічних відносин підприємств усіх сфер агропромислового комплексу, стабільне забезпечення національного споживчого ринку товарами власного виробництва серед іншого передбачають і дослідження впливу досягнень науково-технічного прогресу на перебіг інноваційних процесів та розвитку інноваційної діяльності. Такі та пов'язані з ними аспекти й досі залишаються поза увагою не лише практиків, а й на рівні теоретичного узагальнення [1].

Інновацію розглядаємо як економічну категорію, яка відображає сукупність змін

у сфері технологій, окремих процесів, управління, кадрів, а також способів досягнення цих змін, що призводять до впровадження інновацій [2].

У статті ми спираємося на поняття інноваційного процесу та інноваційної діяльності. Інноваційний процес розглядаємо як процес перетворення наукового знання в інновацію, а інноваційну діяльність – як спеціально організовану взаємодію окремих людей і колективів, спрямовану на створення умов для успішного перебігу інноваційних процесів [3, с. 134-136].

Необхідно зупинитися на самому терміні інноваційного розвитку господарської діяльності суб'єктів усіх сфер АПК, під яким ми розуміємо певні перетворення у діяльності підприємства, що призводять до посилення рівня використання інтелектуального потенціалу, зміцнення конкурентного статусу, збільшення обсягів діяльності та економічного зростання. За умов обмеженості матеріальних ресурсів дедалі більшого значення набуває забезпечення ресурсоощадного господарювання, отже, необхідність упровадження інновацій посідає у цьому аспекті чільне місце. Зауважимо, що розгортання таких процесів у господарській діяльності підприємств АПК є свідченням формування інноваційної ідеології та інноваційної культури [7].

Ураховуючи специфіку АПК, яка полягає у сезонності виробництва продукції, іммобільності ресурсів, залежності від біокліматичного потенціалу, незбігові робочого періоду з періодом виробництва, взаємозалежності та взаємодоповнюваності окремих галузей, інноваційну політику розглядаємо із двох позицій: у тактичному й стратегічному тлумаченні її змісту. Визначено, що з позицій тактичного тлумачення інноваційна політика має спрямування на забезпечення відповідності якості продукції та сировини чинним стандартам та вимогам, оптимізації господарської діяльності шляхом упровадження нових технологій, які, у свою чергу, призводять і до зміни складових елементів техніко-технологічного комплексу [1].

У підприємствах АПК інноваційні процеси відбуваються у різних формах, серед них найбільш помітними є:

1) запровадження у господарський обіг нових, відмітних від традиційних, продуктів як у галузі рослинництва, так і тваринництва (наприклад, розведення страусів);

2) диверсифікація діяльності (розвиток видів і сфер діяльності, які можуть бути пов'язаними з традиційним виробництвом чи ні);

3) запровадження нових способів та методів господарської діяльності (стосується всіх без винятку виробничих процесів);

- 4) вихід підприємства на інші, не традиційні для нього, ринки збуту виробленої сільськогосподарської продукції та сировини;
- 5) пошук нетрадиційних джерел сировинного забезпечення;
- 6) запровадження нових підходів щодо кадрової політики у сфері набору, поповнення, оцінки персоналу;
- 7) перехід до ефективних механізмів управління господарською діяльністю;
- 8) формування ефективних взаємовідносин із партнерами по ринку, споживачами, конкурентами, органами місцевої та державної влади [6].

Реалізація інноваційних підходів у процесі господарювання потребує впровадження результатів наукових пошуків шляхом їх трансформації у нові види продукції, нові технології тощо. Тому пропонуємо під інноваційною діяльністю підприємства розуміти сукупність заходів науково-технологічного, організаційно-економічного, фінансово-комерційного та соціально-екологічного характеру, що створюють продукт чи послугу, яка сприймається ринком. Виходячи з такого визначення, змістом інноваційної діяльності підприємства необхідно вважати низку видів робіт, що поєднують пошук ідей, придбання ліцензій чи патентів, підготовку кадрового забезпечення, організацію науково-дослідницької діяльності, створення інженерно-технічних об'єктів, формування та розвиток інформаційно-інформативної бази. Інноваційна діяльність завжди пов'язана з необхідністю для підприємства вирішувати складну проблему пошуку джерел фінансового забезпечення [6].

Отже, питання розвитку інноваційної діяльності на основі науково-технічного прогресу в усіх сферах агропромислового комплексу є багатостороннім та слугує перспективним напрямом розвитку. Для подальшого розвитку агропромислового виробництва в інноваційному спрямуванні найбільшу увагу слід зосередити на проблемах техніко-технологічного забезпечення та формування ринку інновацій в АПК, який слугуватиме постачальником нової техніки та технологій.

Перелік джерел інформації:

1. Березіна Л.М. Інноваційна політика підприємств АПК: тактичні та стратегічні аспекти. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2013. №4. С. 122-132.
2. Крисальний О.В. Організаційно-економічні особливості інноваційної діяльності. *Економіка АПК*. 2005. №8. С. 10-12.
3. Лаврук О.С., Лаврук В.В. Методичні підходи до формування та реалізація системи управління персоналом органів публічного управління. Електронне «Державне управління: удосконалення та розвиток». URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/9_2018/22.pdf.
4. Лаврук В.В., Лаврук О.С. Управління мотивацією інноваційної діяльності. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім.*

С.З. Гжицького. 2012. Том 14. №1(51). Ч. 1. С. 376-381.

5. Лаврук В.В. Інвестиційне забезпечення інноваційних проектів в агропромисловому виробництві: теорія, методологія, практика: монографія. М-во аграр. політики України, Подільський держ. аграр.-техн. ун-т. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. 380 с.

6. Постанова Верховної Ради України «Про концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України» URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

7. Онищук Я.В. Розвиток лізингу в Україні. *Фінанси України*. 2005. №7. С. 106-113.